

oppmerksomheten går, mens man fortsatt holder seg til lærebøkene der det står at ikke-ioniserende stråling bare kan skade ved akutt oppvarming.

Avvikene som kommer inn i dette miljøet med kunnskap om moderne biofysikk, blir frosset ut igjen eller usynliggjort, og miljøet opprettholdt. Erkjennelsene av at også den såkalte "ikke-ioniserende" strålingen også kan skape skader på annen måte siger derfor bare sakte inn - nå for tida med øyeskadene fra laserpekere og hudkreften fra solsenger som sentralt nytt element i ny forskrift.

Neste gang kommer det vel inn noen andre spesialtilfeller, som man også vil forsøke å forklare som utslag av lokal akutt oppvarming. I stedet for å ta inn over seg at den gamle forståelsen har tapt, og at mekanismene er andre. For at "ikke-ioniserende" stråling faktisk også kan bryte svake ionebindinger - som det fins flust av i proteiner og andre av livets byggesteiner - det passer ikke inn. Heller ikke at svak "ikke-ioniserende" stråling kan speilvende proteinmolekyler når de folder seg sammen, bryte ned cellevegger, åpne cellekanaler, og riste DNA i stykker. Slikt har heller ikke strålevernmyndighetene ennå tatt inn over seg. I stedet konstruerer de et forsvar for sitt gamle verdensbilde ved å holde seg til grenseverdier som er irrelevante for dagens forbrukere, og de holder seg til [forskningsgjennomganger](#) som siler bort alt som forstyrrer, men gjør at de kan hevde at "forskningen viser at der ikke fins noen helserisiko".

Har myndighetene overlatt helsevernet til næringslivsfinansiert forskning og standardisering? Ja. Strålevernet i Norge har til og med for lengst klart å gjøre det kunststykke at man har forskriftsfestet at næringsinitierte, selveide og selvrekutterende stiftelsen ICNIRPs til enhver tid veiledende, *retningsgivende* verdier for strålegrenser skal gjelde som om de var *grenseverdier*. Til tross for at de er fra 1998 og at ICNIRP åpenbart holder igjen for enhver vesentlig oppdatering. Og til tross for at ICNIRP selv omtaler dem som *minimumsverdier* som land og arbeidsgivere selv må bygge videre på - i takt med forskningsstatus. Og nå - i forslaget til ny forskrift som nettopp har vært ute på høring - går det norske strålevernet lenger, og gjør disse referanseverdiene til "god praksis". Dermed kan de godt overskrides. Og dermed har Strålevernet abdisert og overlatt forvaltningen til næringen selv, med referanseverdier de kan ha et temmelig fritt forhold til - "fordi forskningen ikke har påvist noen helserisiko"!

Jeg nekter i det lengste å tro at Helsedirektoratet forstår hva avdelingen i Statens strålevern faktisk sysler med. Antakelig er delegeringen av makt og myndighet så effektiv at Helsedirektoratet hverken har kompetanse eller tid til å følge med på hva forskriftsendringene faktisk inneholder, bortsett fra det formaljuridiske. Og slik er det nok også med Helse- og omsorgsdepartementet, Helsedirektoratets overordnede. Statens strålevernens to-tre personer som sysler med "ikke-ioniserende" stråling er i realiteten overlatt til seg selv, og de som skal lede dem, er i realiteten deres gisler. Bedre blir det ikke av at USA, som er toneangivende på denne teknologiutviklingen, faktisk har latt valgkampbidrag fra trådløsbransjen styre tildelingen av toppvervene hos regulatøren FCC, som er et slags kombinert Strålevern og NKOM. Slik blir det fullt gjennomslag for bransjens behov.

Vi alle er altså overlatt til disse to-tre personene i Statens strålevern som sitter tungt fast i tradisjonen og følger opp bransjens maktutøvelse mens de selv ser på det som forvaltning. Og vi er overlatt til en næring av uvitende teknologi-entusiaster som nå ser fram til framveksten av et stor nytt marked - *Tingenes Internett* - som ikke skal hindres av smålige føre-var-hensyn. Det holder altså at det ikke er noen fare for akutt oppvarming neste gang du skal åpne det nett-tilknyttede søppelspannet, når neste mobilmast skal monteres, når nok et torg i Stavanger skal få offentlig WiFi-sone og du skal få smartmåler i sikringsskapet rett utenfor soverommet.

I fem år har jeg nå gravd i dette temaet etter at jeg sluttet fra mine jobber med forskning, strategi og undervisning ved Telenor ASA og NTNU. I løpet av to år har jeg skrevet om mine funn, med referanser til forskning hele veien. **Syns jeg funnene virker betryggende? Nei.** Jeg registrerer at en del av mine gamle kolleger også fatter interesse for dette, og de skjønner fort tegninga når de titter på oversikten over [kunnskapsstatus](#), slik den ser ut når man samler den uten Strålevernets skylapper. Det var jo så helt annerledes enn vi tenkte oss.

Den som står igjen med kun et fikenblad, det er Strålevernet og deres foresatte. Gjennom sitt forsvar av et verdensbilde som alt har falt, bidrar det til **Dummere Byer**. Mens trådløsbransjens salgskorps bidrar på Nordic Edge 2016 som farlige ignoranter - i gammel språkdrakt kalt "nyttige idioter".

Einar Flydal, 6. oktober 2016

REFERANSER:

Kim Horsevad: Kortlægning af bioreaktivitet ved mikrobølgestråling i non-termiske intensiteter, 1. udgave, 2015, ISBN: 788740912418. Kan bestilles hos Akademika, eller lastes ned på http://helbredssikker-telekommunikation.dk/sites/default/files/Kortlaegning_af_Bioreaktivitet_ved_Mikroboelger_i_non-termiske_Intensiteter-2015.pdf